ଉତ୍ସବ ପରିଚିତି

ସମ୍ବୁଧୀ ସ୍ମାରକ ବିଶ୍ୱଶାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଯଜ୍ଞ

୧୪୦୬ ସାଲ ବୃଷ ଦି୩୦ନ, ରବିବାର ଠାରୁ ମିଥୁନ ଦି୫ନ ଶନିବାର

ସ୍ଥାନ : ଦଶପଲ୍ଲା ରାଜବାଟି, ଦଶପଲ୍ଲା, ନୟାଗଡ଼

ଭକ୍ତ ପ୍ରିୟାୟ ଭବରୋଗ ବିନାଶନାୟ । ଅଦ୍ୱୈତ ଭାବାୟ ଆତ୍ମ ଚେତନାୟ ।
ପରମ୍ପରା କୌଳ ଗତି ଭାବମୟ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଦ ସଦା ସେବିତାୟ ।
ଯଦୁନାଥାୟ ସୁତାୟ ସୁକାନ୍ତି ଗର୍ଭବାସିନେ । ଶୁଦ୍ର ବ୍ୟୋମାକ୍ଷୀ ପାରିଣ କେଶବଚନ୍ଦ୍ର ମଙ୍ଗଳଂ ॥

ଗୌରୀ ରୁଦ୍ର ମିଶ୍ରିତ ଶିବ ମୂର୍ତ୍ତେ । ରାଧାଭାବ କୃଷ୍ଣରୂପଂ ଲାବଣ୍ୟଂ ।
ରୁଦ୍ରବ୍ରତୀ ପାଳନ ସାଧକସ୍ୱ । ଅନାଦିରୂପଂ କେଶବଂ ପ୍ରଣାମୀ ॥

ଯଦୁପତି ମତି କାନ୍ତି କୋଳ ମଣ୍ଡିତ ଚନ୍ଦ୍ର । ହରିବଂଧୁ ପ୍ରାଣବଂଧୁ ମନ୍ଦ୍ରନାଦେନ ସାନ୍ଦ୍ର ।
ଗଗନ ତଳ ବିହାରୀ ଜ୍ୟୋତି ବିକିନ୍ଦ୍ରକେନ୍ଦ୍ର । ସକଳ ବିଭବ ଦାତା କେଶବ ଜ୍ଞାନ ଚନ୍ଦ୍ର ॥

ଯେଉଁ ମନୁଷ୍ୟ କର୍ମଫଳର ଆଶା ତ୍ୟାଗ କରିଅଛନ୍ତି, ରାଗଦ୍ୱେଷହୀନ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମଜ୍ଞାନରେ ଅବିଚଳିତ ଚିତ୍ତ, ଈଶ୍ୱର ପ୍ରୀତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯଜ୍ଞକର୍ମ ବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କର୍ମର ଫଳ ବିନଷ୍ଟ ହୁଏ । ସେ କର୍ମ ବନ୍ଧନରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

ସମସ୍ତ କର୍ମ ସେହି ପରମପିତାଙ୍କର । ତାଙ୍କ ପ୍ରୀତିପାଇଁ ବା ସୃଷ୍ଟିରକ୍ଷା ନିମିତ୍ତ ଯେଉଁ କର୍ମ କରାଯାଏ, ତାହା 'ଯଜ୍ଞାୟକର୍ମ' । ଯଜ୍ଞରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଶୁବାଦି ପାତ୍ର ବ୍ରହ୍ମ ଘୃତାଦି ବ୍ରହ୍ମ, ଯଜ୍ଞ ଅଗ୍ନିବ୍ରହ୍ମ, ଯଜ୍ଞରେ ଆହୁତି ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି-ହୋତା ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ । ଏହିପରି ସର୍ବତ୍ର ବ୍ରହ୍ମ ପୂରିତ ଜ୍ଞାନରେ ସ୍ଥିର, ଅବିଚଳିତ ରହୁଥିବା ମନୁଷ୍ୟ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି କର୍ମରେ ଓ କର୍ମର ବିଭିନ୍ନ ଅଙ୍ଗରେ ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି, ଅନୁଭବ କରନ୍ତି - ''ସର୍ବ ଖଲ୍ୱିଦଂ ବ୍ରହ୍ମ'' - ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ରହ୍ମକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ଅନ୍ୟ କେହି କେହି ଯୋଗୀ ଯଜ୍ଞରେ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଉପାସନା କରନ୍ତି । କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଜ୍ଞାଗ୍ନିକୁ ବ୍ରହ୍ମ ମନେକରି ପୂଜା ସମର୍ପଣ କରିଥାନ୍ତି । ଅନେକ କର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭୃତି ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ସଂଯମରୂପକ ଅଗ୍ନିରେ ଆହୁତି ଦିଅନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ସଂଯତ ରଖନ୍ତି । ଅନେକାଂଶ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ରୂପକ ଅଗ୍ନିରେ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟମାନଙ୍କୁ ଆହୁତି ଦିଅନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ କେତେକ ଗୃହସ୍ଥ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ବିଷୟ ଉପଭୋଗ କରି ମଧ୍ୟ ଅନାସକ୍ତ ଚିତ୍ତରେ ରାଗଦ୍ୱେଷ ପରିହାର କରି ନିର୍ଲିପ୍ତ ରହନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କେହି କେହି ସମସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ କର୍ମକୁ ଏବଂ ପ୍ରାଣାଦି ସମସ୍ତ ବାୟୁମାନଙ୍କ କର୍ମକୁ ଜ୍ଞାନଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମ ସଂଯମ ଯୋଗ ରୂପକ ଅଗ୍ନିରେ ଆହୁତି ଦିଅନ୍ତି । ଯଥା:-

ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ - ପାଞ୍ଚଗୋଟି-ଚକ୍ଷୁ, କର୍ଣ୍ଣ, ଜିହ୍ୱା, ନାସିକା, ତ୍ୱକ୍ ।

କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟ-ପାଞ୍ଚଗୋଟି-ବାକ୍ (ମୁଖ), ପାଣି, ପାଦ, ପାୟୁ (ମଳଦ୍ୱାର), ଉପସ୍ଥ (ଜନନେନ୍ଦ୍ରିୟ)

ବାୟୁ - ପାଞ୍ଚପ୍ରକାର -

(୧) ପ୍ରାଣବାୟୁ : ସ୍ଥାନ-ହୃଦୟ । କାର୍ଯ୍ୟ-ବହିର୍ଗମନ । ଏହାକୁ ନିଶ୍ୱାସ ଓ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

(୨) ଅପାନ ବାୟୁ : ସ୍ଥାନ-ଗୁହ୍ୟ । କାର୍ଯ୍ୟ-ଅନ୍ତର୍ଗମନ ।

(୩) ସମାନ ବାୟୁ : ସ୍ଥାନ - ନାଭି । କାର୍ଯ୍ୟ - ଭୁକ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିପାକ ।

(୪) ବ୍ୟାନବାୟୁ : ସ୍ଥାନ - ସମସ୍ତ ଶରୀର । କାର୍ଯ୍ୟ - ଆକୁଞ୍ଚନ, ପ୍ରସାରଣ ଆଦି କ୍ରିୟା ।

(୫) ଉଦାନ ବାୟୁ : ସ୍ଥାନ-କଣ୍ଠ । କାର୍ଯ୍ୟ - ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଶ୍ୱାସ ଓ ଶରୀରର ଉତ୍ତାପ ରକ୍ଷା ।

ଆତ୍ମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା, ଧ୍ୟାନ ଓ ସମାଧି ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହେଲେ ତାକୁ ଆତ୍ମ ସଂଯମ ଯୋଗ କୁହାଯାଏ । ଏହା ଆତ୍ମଜ୍ଞାନଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ଭାସିତ । ଏଣୁ କୁହାଯାଇଅଛି, ପଞ୍ଚଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ, ପଞ୍ଚ କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ - ଏମାନଙ୍କୁ ସଂଯତ କରି ସମାଧିସ୍ଥ କରିପାରିଲେ ତାହା ଆତ୍ମ ସଂଯମ ଯୋଗହୁଏ ଏବଂ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୁଏ । ତେଣୁ ସାଧକମାନେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ରୂପକ ଅଗ୍ନିରେ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟମାନଙ୍କୁ ଆହୁତି ଦେଇଦିଅନ୍ତି ।

କେହି କେହି ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଯଜ୍ଞ କରନ୍ତି । କେହି ତପସ୍ୟାରୂପକ ଯଜ୍ଞ କରନ୍ତି । କେହି ଅବା ଯୋଗ ଯଜ୍ଞ ସାଧନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଆଉ କେହି ଦୃଢ଼ବ୍ରତ ପାଳନ ପୂର୍ବକ ବେଦାଭ୍ୟାସ କରି ଶାସ୍ତ୍ରଯଜ୍ଞ ମାଧ୍ୟମରେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଦ୍ରବ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଯଜ୍ଞ କରାଯାଏ ତାହା ''ଦ୍ରବ୍ୟଯଜ୍ଞ'' । ଦେବମନ୍ଦିର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ, ଅନ୍ନଦାନ ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ରବ୍ୟଯଜ୍ଞର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । କ୍ଷୁଧା, ତୃଷା, ଋତୁକ୍ରିୟାଜନିତ କଷ୍ଟ ସହ୍ୟକରି ଯେଉଁ ସାଧନ କରାଯାଏ ତାହାକୁ 'ତପଃଯଜ୍ଞ' କୁହାଯାଏ । ଯମ, ନିୟମ, ଆସନ, ପ୍ରାଣାୟାମ, ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଧାରଣା, ଧ୍ୟାନ ଓ ସମାଧି - ଏହି ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ବିଶିଷ୍ଟ ସାଧନର ନାମ ହେଉଛି ''ଯୋଗ'' । ଏହାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ବା ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ ।

ଉପର୍ଯୁକ୍ତ ସାଧନରୂପକ ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଅନ୍ତଃକରଣ ଶୁଦ୍ଧ ହେବାଫଳରେ ସେମାନେ ସର୍ବଦା ପ୍ରସନ୍ନ ତଥା ଶାନ୍ତିରେ ରହନ୍ତି । ଏହାହିଁ ଅମୃତର ସ୍ୱାଦ । କାରଣ ଶେଷରେ ସେହି ସାଧକ କେବଳ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଲାଭ କରନ୍ତି । ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ କରୁନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଶାନ୍ତି ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଫଳରେ ତାଙ୍କର ଏହି ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ବୃଥାହୁଏ ପରଜନ୍ମ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଫଳ ହୁଏ ।

ଦ୍ରବ୍ୟ ଯଜ୍ଞଠାରୁ ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ । ମାତ୍ର ଦ୍ରବ୍ୟଯଜ୍ଞ ନ୍ୟୁନ ନୁହେଁ । ଭୂଲୋକରେ ଯେତେ କର୍ମ ଅଛି ସେ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନରେ ହିଁ ଶେଷ ହୁଏ । ଦୈବଯଜ୍ଞ, ଦାନଯଜ୍ଞ ପ୍ରଭୃତିର ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ତେଣୁ ଏ ସବୁକୁ ଦ୍ରବ୍ୟମୟଯଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ତପଃ ଯଜ୍ଞ, ଯୋଗଯଜ୍ଞ, ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ଯଜ୍ଞ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଦ୍ରବ୍ୟଯଜ୍ଞରେ ସମସ୍ତ ଇପ୍‌ସିତ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣହୁଏ । ମୃତ୍ୟୁପରେ ସ୍ୱର୍ଲୋକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁକୁ ଜୟ କରି ହୁଏନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞ ଦରକାର ହୁଏ । ଏହି ଜ୍ଞାନ ଯଜ୍ଞର ସ୍ଥୂଳ ପରିପ୍ରକାଶ ଧାରାକୁ ''ବ୍ରହ୍ମଯଜ୍ଞ'' କୁହାଯାଏ ।

କଳିଯୁଗରେ ଯୁଗପ୍ରଭାବ ଦୋଷରୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞ କରି ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ତେଣୁ ଦ୍ରବ୍ୟଯଜ୍ଞ ମାଧ୍ୟମରେ ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞର ସୂତ୍ର, ଶକ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ ଲାଭ କରିବା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ । ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ

ଲାଭ ହେଲେ କର୍ମ ଓ ଜ୍ଞାନର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଗୁରୁଙ୍କର ଅନୁଗତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଶରଣରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତିର ବିଡ଼ମ୍ବନାରେ ମନୁଷ୍ୟ ଆଜି ଗୁରୁମୁଖୀ, ଜ୍ଞାନମୁଖ ହେବାପାଇଁ ବିମୁଖ ହେଉଅଛି । ସତ୍ୟକୁ ପରିହାର କରି ମିଥ୍ୟାକୁ ସୁବାସିତ ଚନ୍ଦନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠୁଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନୀମାନେ ସର୍ବଦା ଏହିପରି ଅଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କର ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି, ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ କଠୋର ସାଧନ କରି ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଆସିଛନ୍ତି । ସେହି ପ୍ରାତଃସ୍ମରଣୀୟ ସାଧୁମାନଙ୍କର ପୁଣ୍ୟବଳରେ ଏ ଧରିତ୍ରୀ ତିଷ୍ଠି ରହିଅଛି ଏବଂ ସେମାନେ ମାଗିଥିବା ବର ପ୍ରଭାବରେ ଅଜ୍ଞାନୀ ମନୁଷ୍ୟର ହୃଦୟରେ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରଦୀପ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ହେଉଅଛି ।

ସେହିପରି ଏକ ସିଦ୍ଧ ସାଧକଙ୍କର ଅନନ୍ୟ ଭକ୍ତି, ଅସାଧାରଣ ସାଧନ ଓ ସାଧନ ଶେଷରେ ସିଦ୍ଧି ହିଁ ଆଜି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ''ବ୍ରହ୍ମଯଜ୍ଞ''ର ଆଧାର ।

ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ଦେବଙ୍କର ପ୍ରେମଲୀଳା ସଂଘଟନର ସମୟ । ଅବିଭକ୍ତ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ରହ୍ମଗିରି ନାମକ ଏକ ଛୋଟ ପଲ୍ଲୀରେ ବାସକରୁଥିଲେ ଏକ ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟ ଦମ୍ପତି । ଗୃହସ୍ଥଙ୍କ ନାମ ''ଅନୁପମ'' ଓ ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ନାମ ''ଶ୍ରୁତିଦେବୀ'' । ଉଭୟେ ସର୍ବଦା ନାରାୟଣଙ୍କ ସେବାରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲେ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦରିଦ୍ର ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ମନରେ କେବେହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ନଥିଲା । ସବୁ ସେହି କଲ୍ୟାଣମୟଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଭାବି ସେମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ରହୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ସୁସନ୍ତାନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀପୟରରେ ସର୍ବଦା ଅଳି କରି ଚାଲିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଷ୍ଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ସମୟ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ଏକଦା ଜନୈକ ସାଧୁ ଭିକ୍ଷାଗ୍ରହଣ କରିବାର ଛଳନା କରି ସେମାନଙ୍କ ଗୃହରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ କହିଗଲେ, ''ତୁମର ସୁପୁତ୍ରଟିଏ ଲାଭ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସେ ପୁତ୍ର ତୁମ ନିକଟରେ ନରହି ଜଗତ୍‌କଲ୍ୟାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେବ ।''

ଏହାପରେ ସତୀ ''ଶ୍ରୁତିଦେବୀ'' ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା ହେଲେ । ଶିଶୁ ଜନ୍ମ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଅନେକ ଅଲୌକିକ ଦୃଶ୍ୟଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପବିତ୍ର ଗର୍ଭରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଭୂମିଷ୍ଠ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିଦିନ ସାଧୁମାନଙ୍କର ଭିଡ଼ ଘରେ ଲାଗି ରହିଲା । ସମସ୍ତେ ଆଗନ୍ତୁକ ଦେବଶିଶୁକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ ଯାଉଥିଲେ । ଶେଷରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠମାସ ଅମାବାସ୍ୟାର ଅବ୍ୟକ୍ତ ରାତ୍ରିରେ ଦେବଶିଶୁ ଭୂମିଷ୍ଠ ହେଲେ । ଜନ୍ମ ହେବାର ଏକୋଇଶ ଦିନରେ ଜଣେ ଦିବ୍ୟବପୁଧାରୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଶିଶୁର ନାମକରଣ କରିଗଲେ । ଶିଶୁର ନାମ ଦେଲେ ''ଶୁଦ୍ଧଗତି'' । ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ ଦେଇ କହିଗଲେ, ''ଏ ଶିଶୁ ମହତ ପୁରୁଷ ଭାବରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହେବ । ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ କରି ଗୃହତ୍ୟାଗ କରିବ ।'' ଧୀରେ ଧୀରେ ଶୁଦ୍ଧଗତି ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଚନ୍ଦ୍ରମାପରି ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଥରେ ଶିଶୁ ଏକାକୀ ଘରେ ଶୋଇ ରହି ଖେଳୁଥିବା ସମୟରେ ଏକ ନାଗସାପ ଆସି ତା ସହିତ ଖେଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏହି ସମୟରେ ମାଆ ଶ୍ରୁତିଦେବୀ ଆସି ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ଚିତ୍କାର କଲେ । ପିତା ମଧ୍ୟ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ସେମାନେ ଭୟରେ ଥରି ଉଠୁଥିବା ସମୟରେ ଶିଶୁଟି ନିର୍ଭୟ ଓ ଆନନ୍ଦରେ ସର୍ପଟି ସହ ଖେଳିଚାଲିଥିଲା । କିଛି ସମୟପରେ ସର୍ପ ତା ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଗଲା । କିନ୍ତୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ ସତ୍ୟ ହେବାର ସମୟ ଆସି ଯାଉଅଛି ବୋଲି ପିତା, ମାତା ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇଗଲେ ।

ସେ ସମୟରେ ଚାଟଶାଳୀଥାଏ । ଶୁଦ୍ଧଗତି ଛଅବର୍ଷ ବୟସରେ ଚାଟଶାଳୀକୁ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଗଲା । ତା'ର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସ୍ମରଣଶକ୍ତି, ଅବଧାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି, ନିଷ୍ଠା ଓ ଏକାଗ୍ରତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁରୁମଧ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

କାରଣ ଏତେ କମ୍ ବୟସରେ ଏପରି ସାଧୁତା, ସୁଲକ୍ଷଣ କେବଳ ଅସାଧାରଣ ଶିଶୁ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ । ମାତ୍ର ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଶୁଦ୍ଧଗତି କଡ଼ା, ବୋଡ଼ି, ଗଣ୍ଡା, ପଣ, ଓଡ଼ାଙ୍କ, ଫେଡ଼ାଙ୍କ, ଅଙ୍କକଷା ଓ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ଆଦି ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୟା ଆୟତ୍ତ କରିନେଲା । ଏହାପରେ ଅବଧାନେ ଶୁଦ୍ଧଗତିକୁ ଗୃହକୁ ଫେରିଯିବାପାଇଁ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ଶୁଦ୍ଧଗତି ଆଉ ଘରକୁ ଯିବାପାଇଁ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ଅବଧାନେ ତାଙ୍କର ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଡ଼କାଇ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ପଠାଇଦେଲେ । ଘରକୁ ଫେରିବାପରେ ସର୍ବଦା ମଉନ ରହିଲେ । କାହାରି ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେନାହିଁ । ଯଦି କେଉଁଠାରେ ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନାର ସମ୍ବାଦ ପାଉଥିଲେ, ଆତ୍ମହରା ହୋଇ ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ଛୁଟି ଯାଉଥିଲେ ଓ ସେଠାରେ ସଂଜ୍ଞାହୀନ ହୋଇପଡୁଥିଲେ । ପୁତ୍ରର ଏହି ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପିତା, ମାତା ଧୈର୍ଯ୍ୟହରା ହୋଇଗଲେ । କ'ଣ କରିବେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିଲେ ନାହିଁ । କାରଣ ଦିନକୁ ଦିନ ସେ ନିର୍ଲିପ୍ତ ହୋଇଯାଉଥିଲେ । ଏହି ସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମେଧାନନ୍ଦ ନାମକ ଏକ ଅବଧୂତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଶୁଦ୍ଧଗତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ବୋଲି ଦାବିକରି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଶୁଦ୍ଧଗତିଙ୍କର ଗୃହତ୍ୟାଗ କରିବା ସମୟରେ ବୟସଥିଲା ନଅ ବର୍ଷ ପାଞ୍ଚମାସ । ଏହିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଶୁଦ୍ଧଗତିଙ୍କର ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞର ଅଙ୍କୁରାରୋପଣ ।

ସତ୍ୟ ଯୁଗରୁ ପୂଣ୍ୟତାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନେଇ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇଥିବା ମଣିଭଦ୍ରା ପର୍ବତର ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପାହାଡ଼ ଥିଲା । ସତ୍ୟଯୁଗରେ ଉକ୍ତ ପାହାଡ଼ଗୁମ୍ଫାରେ ତୁଙ୍ଗଭଦ୍ରା ଋଷି ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ତ୍ରେତୟାଯୁଗରେ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀରାମ ଭ୍ରାତା ଲକ୍ଷ୍ମଣ, ମାଆ ସୀତା ଓ ଭକ୍ତଶ୍ରେଷ୍ଠ ହନୁଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଏହିଠାରେ ଏକ ସପ୍ତାହ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରଭୁ ଯୋଗମାୟାଙ୍କୁ ବରଦାୟିନୀ ନାମରେ ଆବାହନ କରି ଏଠାରେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରିଥିଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ଦେବୀ ସୂକ୍ଷ୍ମରେ ଏହି ପବିତ୍ର ପୀଠରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଦଦେଶରେ ହନୁ ଥିବାର ସ୍ମାରକରେ ପାହାଡ଼ର ନିମ୍ନ ଦେଶରେ ମହାବୀର ନାମରେ ଭକ୍ତଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୂଜା ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ପାଣ୍ଡବମାନେ ମଣିନାଗ ପର୍ବତରେ ଅଜ୍ଞାତବାସ କରୁଥିବା ସମୟରେ ସଖା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେହିଠାରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ସେ ତାଙ୍କର ସୂକ୍ଷ୍ମରୂପ ଦର୍ଶନ କରାଇଥିଲେ । ତାପରେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ସଂଗରେ ନେଇ ବରଦାୟିନୀଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାପାଇଁ ଉକ୍ତ ପବିତ୍ର ପାହାଡ଼କୁ ଆସି ଏଠାରେ ତିନିଦିନ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରୁ ମାଆ ବରଦାୟିନୀ ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି । ଦେବାଧିଦେବ ମହାଦେବ ପ୍ରତିଦିନ ଏଠାରେ ବିଜେକରି ପାହାଡ଼ଟିକୁ କୈଳାଶର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇଆସିଛନ୍ତି । ଏତଦ୍‌ଭିନ୍ନ କଳିର ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ ସତ୍ୟଯୁଗରୁ ସାତଜଣ ଋଷି ସୂକ୍ଷ୍ମ ସତ୍ତାନେଇ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି । ସେହି ଋଷିମାନେ ହେଲେ ବିରତୁଙ୍ଗ ଋଷି - (ସତ୍ୟ), ଭୂତଭଦ୍ରା ଋଷି-(ସତ୍ୟ), ଋଷଚନ୍ଦ୍ର ଋଷି-(ତ୍ରେତୟା), ନିର୍ମୁକ୍ତ ଋଷି-(ତ୍ରେତୟା), ଧ୍ରୁତିପଶୁ ଋଷି-(ତ୍ରେତୟା), ଜରଦ୍‌ଗବ ଋଷି - (ଦ୍ୱାପର) ଏବଂ ଚୌରାସିକା ଋଷି (ଦ୍ୱାପର) । ଏହି ପାହାଡ଼ ପାଦଦେଶରେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମେଧାନନ୍ଦ ନିଜର ଆଶ୍ରମ କରି ରହୁଥିଲେ । ମେଧାନନ୍ଦ ପ୍ରାଣାୟାମ ଯୋଗରେ ପୂର୍ଣ୍ଣସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଯୋଗୀ ଶରୀର ସାଧନ ସମୟରେ ପ୍ରାଣାୟାମଦ୍ୱାରା ଶରୀରର ଦଶଦ୍ୱାରା ରୁଦ୍ଧକରି ଆତ୍ମାକୁ ବ୍ରହ୍ମ ସହିତ ଲୀନ କରାଇଥାନ୍ତି । ତାହାରି ସ୍ଥୂଳ ସ୍ମାରକରେ ସେ ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରମର ଦଶଗୋଟି ଦ୍ୱାର ରଖିଥିଲେ ଓ ପ୍ରତି ଦ୍ୱାରରେ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଆଶ୍ରମ କରାଇ ରଖାଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱାରର ଆଶ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଏକ ଛୋଟ ପଲ୍ଲୀରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ରାଜୁଡ଼ା ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାପରେ ସ୍ଥାନଟିର ନାମ ''ଦଶପଲ୍ଲା'' ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମେଧାନନ୍ଦ ଶୁଦ୍ଧଗତିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ତାଙ୍କର ଏହି ଆଶ୍ରମକୁ ନେଇଆସିଲେ । ଏହିଠାରେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରି ସାଧନକ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାରୋଟି ଅବସ୍ଥା ଦେଇ ଗତିକରିବାକୁ ବାଧ ହୋଇଥାଏ । ଯିଏ ନିଜର ସାଧନ ମାଧ୍ୟମରେ ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମରେ ଚତୁରାବସ୍ଥା ଅତିକ୍ରମ କରିଯାଏ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ହୁଏ । ନଚେତ୍ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିଥାଏ, ସେହିଠାରେ ହିଁ ତା'ର ମୃତ୍ୟୁହୁଏ କିନ୍ତୁ ପରିବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମକୁ ଏହି ଅବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିଥିବା କର୍ମ ସିଦ୍ଧି ଅଭାବରୁ ସାଥୀ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପୁନରାୟ ପ୍ରଥମରୁ କର୍ମ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ଆଲୋଚ୍ୟ ଚାରୋଟି ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି - ଶୁଦ୍ର, ଦ୍ୱିଜ, ବିପ୍ର ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଯିଏ ଯେଉଁ କୁଳରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ମାତୃଗର୍ଭରୁ ଭୂମିଷ୍ଠ ହେବା ସମୟରେ ଶୁଦ୍ର ହୋଇଥାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଯଜ୍ଞବେଦୀରେ ଜନ୍ମ ସଂସ୍କାର ହେବାପରେ ସେ ଦ୍ୱିଜ (ଦୁଇଥର ଜନ୍ମ-ପ୍ରଥମେ ମାତୃଗର୍ଭରୁ, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ମନ୍ତ୍ରଗର୍ଭରୁ) ହୁଏ । ଦ୍ୱିଜ ହେବାପରେ ବେଦାଭ୍ୟାସ କଲେ ସେ ବିପ୍ରହୁଏ । ବେଦ ଅର୍ଥାତ୍ ଶରୀର ଏବଂ ଶାସ୍ତ୍ର । ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜ୍ଜନ ସହ ଉପଯୁକ୍ତ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଶରୀର ସାଧନରେ ବ୍ରତୀ ହେଲେ ସେ ବିପ୍ର ହୁଏ । ବିପ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ କର୍ମ ନିପୁଣତାରେ କ୍ରମଶଃ ଆତ୍ମସାଧନରେ ନିଯୁକ୍ତ ରହି ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ ଲାଭପରେ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣର ପରିଚୟ ବହନ କରେ । ସେହି କ୍ରମରେ ଶୁଦ୍ଧଗତି ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏହି ଚତୁରାବସ୍ଥା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ବଚନ ପ୍ରତି ଏକାନ୍ତ ନିଷ୍ଠା, ନିର୍ବିକାର କର୍ମ ପ୍ରବଣତା, ଅଖଣ୍ଡ ବିଶ୍ୱାସ, ଅନନ୍ୟ ଭକ୍ତି ପ୍ରକଟ କରି ଶୁଦ୍ଧଗତି କଠୋର ସାଧନରେ ବୁଡ଼ିଗଲେ । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞର ଉପରଆଲୋଚିତ ଅଷ୍ଟଅଙ୍ଗ ଯମ, ନିୟମ, ଆସନ, ଧ୍ୟାନ, ଧାରଣା, ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ପ୍ରାଣାୟାମ, ସମାଧିରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରି ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧି ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ନଅବର୍ଷ ପାଞ୍ଚମାସ ବୟସରେ ଗୁରୁମୁଖୀ ହୋଇଥିବା ଶୁଦ୍ଧଗତି ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଦୁଇମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଚଉଦବର୍ଷ ସାତମାସ ବୟସରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଧିରେ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହୋଇ ''ସମାଧିସ୍ଥ ଜ୍ଞାନ'' ଆହରଣ କଲେ । ସମାଧିରେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗାମୀ ହେବାସମୟରେ ସାଧକକୁ ବିଭିନ୍ନ ମଣ୍ଡଳ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣ୍ଡଳ ଭେଦ ସମୟରେ ସେହି ମଣ୍ଡଳୀୟ ଜ୍ଞାନ ସିଦ୍ଧି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହୁଏ । ସେହି କ୍ରମରେ ଶୁଦ୍ଧଗତି ଏକ ଏକ କରି ଦ୍ୱାଦଶ ମଣ୍ଡଳ ଭେଦ କରିଗଲେ ଏବଂ ସେହି ମଣ୍ଡଳସ୍ଥ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କଲେ । କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଏହି ମଣ୍ଡଳଗୁଡ଼ିକର ନାମ :- ୧.ଧେୟ ପ୍ରାଣାୟାମ-ପ୍ରାଣବାୟୁ ସଂଯମ ମଣ୍ଡଳ । ୨. ରୟିତାୟ ସବିକଳ୍ପ ସମାଧି ମଣ୍ଡଳ । ୩. ମୟିତାୟ ସମାଧି ମଣ୍ଡଳ । ୪. ଉଦୋତ୍ରୟ ସମାଧି ମଣ୍ଡଳ । ୫. ପ୍ରଷ୍ଠକ ସମାଧି ମଣ୍ଡଳ । ୬. ସଜ୍ଞାତୁକ ସମାଧି ମଣ୍ଡଳ । ୭. ନିନୈକ ସମାଧି ମଣ୍ଡଳ । ୮. ଧୃୟକ ସମାଧି ମଣ୍ଡଳ । ୯. ଚକୁଭିମ୍ବା ଜ୍ଞାନ ମଣ୍ଡଳ । ୧୦. ଚ୍ଛମ୍ୟୈଯୀ ଜ୍ଞାନ ମଣ୍ଡଳ ।୧୧. ଅଧିମ୍ବୀ ଜ୍ଞାନ ମଣ୍ଡଳ । ୧୨. ସମ୍ଭଧୀ ଜ୍ଞାନ ମଣ୍ଡଳ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣ୍ଡଳର ଜ୍ଞାନ ସମ୍ଭାର ଆଲୋଚନା କରିବା ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପତ୍ରିକା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହେଉ ନଥିବାରୁ କେବଳ ''ସମ୍ଭଧୀ'' ଜ୍ଞାନ ମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ସମ୍ୟକ୍ ସୂଚନା ଦିଆଯାଉଅଛି । ଉକ୍ତ ସମ୍ଭଧୀ ମଣ୍ଡଳରେ ସାଧକ ସୂକ୍ଷ୍ମଲୀଳା ଅନୁଭୂତି ଲାଭ କରେ । ବ୍ରହ୍ମ ଏକ । ଆତ୍ମା ଏକ । ଏହି ବ୍ରହ୍ମ ଆତ୍ମା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ବିରାଜିତ । କିନ୍ତୁ ଜୀବର ଆକୃତି, ବୁଦ୍ଧି, ବିବେକ, ଜ୍ଞାନ, ଆଚରଣ ଆଦି ଭିନ୍ନ କାହିଁକି ହୁଏ ? ଯୋଗୀ ସାଧନ ବଳରେ ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଉକ୍ତ ଭିନ୍ନତାର କାରଣ ଉପଲବ୍ଧିକରେ । ଜୀବର କ୍ରମ ବିକାଶ ରହସ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏହିଠାରେ

ଅବଗତ ହୁଏ । ବୃକ୍ଷଲତା, ଜଳଚର, ସ୍ଥଳଚର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଆତ୍ମ ନିରୂପଣ, ସୂକ୍ଷ୍ମଗତିକ୍ରିୟା ଏହିଠାରେ ହିଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ । ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ସେହି ଅମୃତର ସନ୍ତାନ । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସୂକ୍ଷ୍ମଗତିର କାରଣ କେହି ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଧନୀ, ମଧ୍ୟବିତ୍ତ, ଦରିଦ୍ର ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟଦେଇ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଗତି କରନ୍ତି । ଏହାର କାରଣସୂତ୍ର ସୂକ୍ଷ୍ମରେ ଏହି ସମ୍ବୁଧୀ ମଣ୍ଡଳରେ ଜଣାପଡ଼ିଥାଏ । ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁବାଦ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତ "କର୍ମଫଳ ଭୋଗ"ର ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟ, ଜ୍ଞାନର ବିସ୍ତୃତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଦିବ୍ୟସାଧକ ଶୁଦ୍ଧଗତି ସମାଧି ସ୍ତରରେ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତମଣ୍ଡଳରେ ପହଞ୍ଚି ଉପରଆଲୋଚିତ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରି ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଗଲେ । ଗୁରୁ ମେଧାନନ୍ଦ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଦୃଷ୍ଟିବଳରେ ସେତେବେଳେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଶିଷ୍ୟର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ପ୍ରାପ୍ତ ମଣ୍ଡଳର ନାମାନୁସାରେ ନୂତନ ନାମ କରଣ କଲେ "ସମ୍ବୁଧୀ" । ସେହିଦିନଠାରୁ ଶୁଦ୍ଧଗତି "ସମ୍ବୁଧୀ ମୁନି" ନାମରେ ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ପରିଚିତ ହେଲେ ।

ଏହି ସମ୍ବୁଧୀ ମୁନି ସମାଧିରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିବା ଅବସରରେ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ନିକଟରେ ବରଭିକ୍ଷା କରିଥିଲେ, "ପ୍ରଭୁ ! ସମ୍ବୁଧୀ ଜ୍ଞାନମଣ୍ଡଳ ପ୍ରବେଶ କରି ମୁଁ ଉପଲବ୍ଧ କରୁଅଛି, ଆପଣଙ୍କ କୃପାବିନା ଜୀବ କଦାପି ଜ୍ଞାନ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ ବ୍ୟତୀତ ଆପଣଙ୍କ କୃପାପ୍ରାପ୍ତ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ମଧ୍ୟ କେହି ପାଇବେ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଜୀବ, ପରମଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତାର ସମାଧାନ କେବେ ବି ସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ ହେ କଲ୍ୟାଣମୟ ! ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା; ଏହି ଯୁଗ (କଳି) ନିଷ୍ପତ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ୟନେଇ ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାବତରଣ କରିବେ, ସେତେବେଳେ ସ୍ୱୟଂ ଏହି ପୀଠରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଏପରି ଏକ ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ କରାଇବେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଜ୍ଞାନ ଉଭୟ ଯଜ୍ଞର ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ସନାତନ ଧର୍ମଧ୍ୱଜା ଉତ୍ତୋଳନ କରାଇ ମୋହଗ୍ରସ୍ତ ଜୀବମାନଙ୍କ ମନରେ ସତ୍ୟର ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ କରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସଦ୍‌ଗତି ପ୍ରାପ୍ତିର ସମସ୍ତ ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।"

ଆଜି ସେହି ପବିତ୍ର ଦିବସ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥି । ସମ୍ବୁଧୀମୁନିଙ୍କର ସ୍ୱନକ୍ଷତ୍ର ଦିବସ । ତାଙ୍କରି ସ୍ମରଣରେ ଏବଂ ତାଙ୍କରି ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ପରମପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ତାଙ୍କ ସାଧନପୀଠ ଦଶପଲ୍ଲାଠାରେ ବିଶ୍ୱଶାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଯଜ୍ଞ, ସତ୍‌ସଂଗ ଓ ଅଖଣ୍ଡନାମ ମାଧ୍ୟମରେ ଜ୍ଞାନ ଯଜ୍ଞ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ରହ୍ମଜିଜ୍ଞାସୁ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସର ସହ ଏହି ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠନାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଓ ଫଳାଫଳ ଉପଲବ୍ଧ କରିବ ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଏହି ପବିତ୍ର ଯଜ୍ଞ, ଓ ସମ୍ବୁଧୀ ମୁନିଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ଯାଇ ମହାପୁରୁଷ ଅଚ୍ୟୁତାନନ୍ଦ କହନ୍ତି :-

ଶୁଣବାରେ ମନ ସମାଧିପାଦ । ମୁରୁଖ ଜନଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହୀ ସ୍ୱାଦ ॥
ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱର ଡ଼ାକଟି ସାର । ତିନି ଏକ ବର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଧାର ॥"

ଏହି ପଦ୍ୟାଂଶରେ ମହାପୁରୁଷ ନିଜମନକୁ କହୁଛନ୍ତି, ରେ ମନ ! ଏକ ସମାଧିପାଦ ସମ୍ପର୍କରେ ଶୁଣ । ସମାଧିରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରି ବ୍ରହ୍ମ ଲାଭ କରିଥିବା ସିଦ୍ଧ ସାଧକଙ୍କୁ ସମାଧି ପାଦ ବୋଲି କହନ୍ତି । ତେଣୁ କିଏ ସେହି ସମାଧି ପାଦ ? ତାଙ୍କର ପରିଚୟକୁ ସେ ତାଙ୍କର ଗାଣିତିକ ଚମତ୍‌କାରିତାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । "ତିନି ଏକ ବର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଧାର" । ଅର୍ଥାତ୍ ୩ ଓ ୧ ଦୁଇଟି ସଂଖ୍ୟା ଏକତ୍ର ଲେଖି ଯେଉଁ ସଂଖ୍ୟା ହେଲା ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣର ସେହି

ସଂଖ୍ୟାରେ ଥିବା ଅକ୍ଷର । ଯଥା :- ୩ ନିକଟରେ ୧ ରଖିଲେ ୩୧ ହେବ । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ୩୧ ତମ ଅକ୍ଷର ''ସ'' ।

ତହିଁରୁ ଆଣିବୁ ଏକଇ ବାଣ । ବାଣ ଚାରିଗୁଣି ପାଞ୍ଚ ମିଶାଣ ।।

''ବାଣ'' ଅର୍ଥ ପାଞ୍ଚ । ''ତହିଁରୁ ଆଣିବୁ ଏକଇ ବାଣ'' ଅର୍ଥ ୫(ପାଞ୍ଚ) ଆଣିବୁ । ତହିଁରେ ଚାରିଗୁଣ ପାଞ୍ଚ ମିଶାଇବୁ । ୫x୪+୫=୨୫ । ବ୍ୟଞ୍ଜନ-ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ୨୫ତମ ଅକ୍ଷର ''ମ'' ।

ଦଶବେନି ଘାଇ ଚାରିବେଦର । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣଟି ଅଟଇ ସାର ।।

''ଦଶ ବେନି'' ଅର୍ଥ ଦୁଇଟି ଦଶ =୨୦ । ଘାଇ ଅର୍ଥାତ୍ ମିଶ୍ରଣ । ''ଚାରିବେଦ'' ଚାରିସଂଖ୍ୟାକୁ ବୁଝାଉଅଛି । ତେଣୁ ଏହି ସଂଖ୍ୟାଟି ହେଲା ୨୦+୪=୨୪ । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ୨୪ତମ ଅକ୍ଷର ହେଉଛି ''ଭ'' ।

ସାତସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ସଧୀରେ ଦେବୁ । ଊନବିଂଶ ମାଳା ଯାଇ ଭେଟିବୁ ।।

ଚାରିବେଦେ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣକୁ ଧରି । ଦକ୍ଷିଣେ ଥାପିବୁ ଯତନ କରି ।।

''ସାତସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ'' । ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ସପ୍ତମ ଅକ୍ଷର ''ର'' । ଏହାପରେ ''ଊନବିଂଶ ମାଳା'' ଭେଟିବୁ । ଅର୍ଥାତ୍ ପୁନଶ୍ଚ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଊନବିଂଶ ଅକ୍ଷର ସହ ଏକତ୍ର ହେବୁ । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଊନବିଂଶ ଅକ୍ଷର ''ଧ'' । ତାପରେ ''ଚାରିବେଦେ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣକୁ ଧରି'' ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ଚତୁର୍ଥ ଅକ୍ଷରକୁ ଆଣି ''ଧ''ର ଦକ୍ଷିଣରେ ଥାପିବୁ । ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣର ଚତୁର୍ଥ ଅକ୍ଷର ''ଈ'' ।

ସବୁରି ଅକ୍ଷର ଏକାଠି ରଖି । ସମାଧି ପାଦକୁ ଲୟ ନିରେଖି ।।

ଉପର ଆଲୋଚିତ ସମସ୍ତ ଅକ୍ଷର ଏକତ୍ର କଲେ ସମାଧି ପାଦର ନାମ ଜାଣିପାରିବୁ । ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ ''ସ''+''ମ''+''ଭ''+''ର''+''ଧ''+''ଈ''=''ସମ୍ଭୃଧୀ'' ।

ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ରାମଦାସ ଏହି ସମ୍ଭୃଧୀ ମୁନିଙ୍କ ବିଷୟରେ ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଅବଗତ ହେବାପରେ ତାଙ୍କର ବରପ୍ରାପ୍ତି, ଯଜ୍ଞ ଓ ସତସଂଗର ସ୍ଥାନ, ସମୟ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତେ ମହାପୁରୁଷ ନିରାକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ତାହା ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ :

ନିରାକାର କହନ୍ତି ଅଚ୍ୟୁତ ମୁଖ ଚାହିଁ । ବୃଷ ତିରିଶରେ ଅମା ଅନ୍ଧାର ଦିଶଇ ।।

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ରବି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଯାଗ ମଞ୍ଜି ରୋପି । ଯତନେ ମନ୍ତର ଡାକି ପୁରୁଷକୁ ଥାପି ।।

ଏଠାରେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ସଙ୍କେତ ହେଉଛି, ବୃଷମାସ ଦିଶୀଂନ ହୋଇଥିବା ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥି ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠମାସ ରବିବାର ହୋଇଥିବ । ଏହିଦିନ ଯାଗ ମଞ୍ଜି ରୋପଣ ହେବ । ଅର୍ଥାତ୍ ଯଜ୍ଞର ଅଙ୍କୁରାରୋପଣ ହେବ ।

ଷଡ଼, ତିନି ମିଶି ଏକ ଫିରିଙ୍ଗି ସଂଖ୍ୟାରେ । ଦଶଗୁଣ ନବ ଧାଇଁ ନବମ ଶ୍ରେଣୀରେ ।

ଏତକ ଏକାଠି କରି ଦେବୁଟିରେ ବାବୁ । ମଙ୍ଗଳ ବାସରେ ଧ୍ୱଜା କରିବୁଟି କାବୁ ।

ଉକ୍ତ ପଦ୍ୟାଂଶରେ ମସିହା ଓ କେତନ ଉତ୍ତୋଳନ ଦିବସ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଅଛି । ଯଥା :- ଷଡ଼ ତିନି ଅର୍ଥାତ୍ ୬x୩=୧୮ ଏଥିରେ ମିଶି ଏକ =୧୯ ॥ ''ଦଶଗୁଣ ନବ'' ଅର୍ଥ ନବର ଦଶଗୁଣ = ୯x୧୦=୯୦ ॥ ''ଧାଇଁ ନବମ ଶ୍ରେଣୀରେ'' ଅର୍ଥ, ୯୦ ଯାଇ '୯'ରେ ମିଳିତ ହେବ । ଅର୍ଥାତ୍ (୯୦+୯=)୯୯ । ଏତକ ଏକାଠି କରିଦେଲେ ୧୯୯୯ । ମହାପୁରୁଷ ଇଂରାଜୀକୁ ସର୍ବଦା ଫିରିଙ୍ଗି ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଇଂରାଜୀ ୧୯୯୯ ମସିହା ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ଦେଉଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ପଦ୍ୟାର୍ଥକୁ ଏଥି ସହିତ ଏକତ୍ର କଲେ ୧୯୯୯ ମସିହା ବୃଷ ଦିମାଂନ, ଜ୍ୟେଷ୍ଠମାସ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଭୋଗ ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥି ରବିବାର ଦିନ ଯଜ୍ଞର ଅଙ୍କୁରାରୋପଣ ହେବ ଏବଂ ମଙ୍ଗଳବାରରେ ସନାତନ କେତନ ଉତ୍ତୋଳନ ହେବ ।

ଯାଗ କରି ଯୋଗ ବଳେ ରଖିବୁଟି ଚେତା । ପୁରୁଷ ଆସିବ ଧାଇଁ ହେତୁ ତୁ ରଖିଥା ॥

ଏକ ଦୁଇ ମିଶିବାକୁ ଦଶ ବୋଲାଇଲା । ଚଇତନେ ଚେତା ରଖି ଚିତ୍ତ ଦଶପଲ୍ଲୀ ॥

ଏଠାରେ ନିରାକର ଅଚ୍ୟୁତଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି, ଯୋଗବଳରେ ଏହି ଦିନକୁ ଜଗି ରହିଥିବୁ । ଉକ୍ତ ଯଜ୍ଞବେଦୀକୁ ପୁରୁଷ ନିଜେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ । କେଉଁଠାରେ ସେ ସ୍ଥାନ ? ''ଏକ, ଦୁଇ ମିଶି ଦଶ ବୋଲାଇଲା । ଚଇତନେ ଚେତାରଖି ଚିତ୍ତ ଦଶପଲ୍ଲୀ ।'' ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଅଛି ପ୍ରାଣାୟାମ ଯୋଗୀ ମେଧାନନ୍ଦ ଏକ ଏକ କରି ଶରୀରର ଦଶଦ୍ୱାର ଜୟକରି ଦଶଦ୍ୱାର ବିଶିଷ୍ଟ ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେହି ଦ୍ୱାରମାନଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ପଲ୍ଲୀମାନଙ୍କର ମିଶ୍ରଣରେ ସ୍ଥାନଟିର ନାମ ''ଦଶପଲ୍ଲୀ'' ହୋଇଥିଲା । ଏଠାରେ ସେହି ଶରୀର ସାଧନ କ୍ରିୟା ଅବଲମ୍ବନରେ ଚୈତନ୍ୟରେ ଥିବା ଦଶଦ୍ୱାରର ସ୍ଥୂଳ ନାମ ପରିପ୍ରକାଶ ହୋଇ ''ଦଶପଲ୍ଲୀ'' ନାମ ଧାରଣ କରିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଉକ୍ତ ଉତ୍ସବ ସମାହିତ ହେବ ।''

ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ଉକ୍ତ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ ଆଜି ସତ୍ୟ ହୋଇଅଛି । ବୃଷ ଦିମାଂନ ରବିବାର ଦିନ ଅଙ୍କୁରାରୋପଣ ହୋଇ ମିଥୁନ ଦି୧ନ ମଙ୍ଗଳବାରରେ ଧ୍ୱଜା ଅର୍ଥାତ୍ କେତନ ଉତ୍ତୋଳନ ହୋଇଅଛି ।

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ! ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ !! ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ !!!

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ୍ଷେତ୍ର
ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ଦିବ୍ୟାତ୍ମା ପରିଷଦ
ଅଚ୍ୟୁତ ଗୁପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମସଂଘ, ମାହାଙ୍ଗା, କଟକ

ଅହଂକାରୀ ଜୀବ ଅଭିମାନ କରି,
ପୁଣ୍ୟ ଫଳ ସବୁ ଦେଉଅଛି ସାରି ।
ଶିଶୁଟିଏ ପରି ହୋଇଲେ ସରଳ,
ପୀୟୁଷ ହୋଇବ ବିଷୟ ଗରଳ ॥